

Mrs. E. Prentiss:

Paa Himmelvejen.

Oversat af Ellen.

(Fortsat.)

Et Par Dage efter opdager han, at Reveren fejler ikke noget, men Hjernen er af Rave. Saa flyttes Sennoppen ud i Kassen, og han tager højtidelig Afsted med os alle. Da han imidlertid mærker, at han overlever den Nat, forandres Tædet for hans Sygdom til Hjertet. Han tilbringer hele Timer med at undersøge sin Puls, nægter at røre sig af Frygt for at blive tvunget af Hjertebanken, og advarer os alle mod at følge hans Eksempel.

Enhver, som kommer ind til ham, maa høre hans Historie, enhver giver et nyt Raad, og han forsøger dem alle efter Tur. Naar saa det alt slaar fejl, henter han ned i et fiholdigt Tungfald. Han slager over, at Gud har forfattet ham for bestandig, og hans Synder er saa talrige som Havets Sand.

Jeg er saa ensfoldig at lytte til alle disse velslende Stemminger med den højtidelige Forvisning, at han er lige ved at dø. Jeg bader hans Hoved, tæller hans Pulsslag og nedskriver hans duede Udtalelser, som skal trøste Ernest, naar han er borte. Jeg taler theologisk med ham i Timevis, medens Martha bager og brajer i Køkkenet og laver smaa Kædbogser, som har den Virkning, at naar han har spist dem, kan man give ham hele Bibelen paa en Gang uden Spor af Udbotte.

3 Dag stod jeg ved hans Stol og holdt paa hans Hoved og tilhøvede ham saadanne Trøstens Ord af den hellige Skrift, som jeg tænker, vil gøre ham godt, da Jakob stormede ind, slængede og hvirohlende sin Sue højt op i Luft.

„Kom hid, unge Mand, og hør mit sidste Vidnesbyrd. Jeg er ved at dø. Enden nærmer sig.“ med disse Ord blev der gjort en brat Ende paa Jakobs Livslid.

„Jeg vil tage Dem det meget ilde op, min Herre.“ mælede Jakob, „derfor De gaar hen og dør, for end De har givet mig den Spadserestof, De har lovet mig.“

Naturligvis levede den tungfaldige, gamle Mand sjælblikkelig op igen og saa paa Jakob med et Udtryk af den dybeste Krænkelse.

„Det er faare pinligt for en, som staar paa Grænsen af Gøigbedens Verden, at se den unge være saa tankeløs, sagde han, da Jakob var gaaet.“

„Men Jakob er ikke tankeløs,“ indvendte jeg, „saadan er nu en Gang hans Maade.“

„Min Datter Katharina,“ vedblev han, „du er meget god imod den gamle Mand, og du skal ikke misse din Vøn. Men jeg vilde ønske, at jeg havde Bished for dit Forhold til Gud. Jeg fragter faare meget, at du bebrager dig selv, og at du grunder dit Haab paa Sand. Er du sikker i din Sag?“

Jeg mærkede, at Blodet stod mig op i Ansigtet. 3 første Sjæblik blev jeg fortrakket. Men hvor kan et hællefagt Menneke, der ikke en Gang er i Stand til at bedømme sin egen Tilstand, fælde Dom over min? Han ser naturligvis mine Fejl, det er let nok for enhver, der har Sjæle at se med. Men han ser ikke mine Venner, Sorgen, Stammen og mine Taarer; han ved ikke, hvor mange hæftige Ord jeg undertrykker, hvor alvorlig jeg hele Dagen igennem stræber at handle ret i alle Livets mange Enkeltheder. Han ved ikke, at det koster mit stolte Sind et Naab til Gud, hvor Gang jeg tøjser hans stakkels, gamle Ansigt; at det som for ham vilde udtrøffe Tilbedelse, for mig bliver til en Selbørnagstelse.

Men hvordan skulde han ogsaa kunne vide det? Livet i Gud er et skjult Liv, som kun kendes af det Sje, der ser i Lødsom. Og jeg ved, at jeg ejer dette Liv, at jeg trods al min Sønd, er frelst af Naade.

Sidtil er det lykkedes mig at undgaa at falde Ernestis Fader ved Ravn. Heretter vil jeg vende Bladet og tage fat paa et nyt Ansigt.

— Den 7. December. — Jakob er min usafslættelige Glæde og Stolthed. Vi synger og læser sammen affurat som i gamle Dage, da jeg gik i Skole. Martha sidder med sit Haandarbejde og vder os sit alvorfulde Bilsal. Og som om min Ulykkes Bager ikke allerede var fuldt til Munden, kommer min kære, gamle Præst og faar Anstættelse ved Kirken her, saa at jeg atter skal faa Lov at lytte til hans hæftede Mål. Ernest har ordnet det Hele. Han siger, at Dr. Cabots Hælbredstiltand gør denne Forandring aldeles nødvendig, for at han kan faa den bedst mulige Hjelpt, derfor hans gamle Tilfælde skulde vende tilbage. Jeg glæder mig for min egen Skyld og for Menigheden her, men Moder vil faame ham meget.

Jeg serer et meget lykkelig og meget virksomt Liv. Maaflø arbejder jeg nok lidt for meget. Mine Elever, den Husligbed, Martha saa vidt mulig søger at faa mig dreede til, det Arbejde, jeg selv maa genoptage for at kunne undersøge, og de mange Skridt, jeg maa gaa, lægger saaledes Beslag paa min Tid, at jeg ikke blot ingen ledige Sjæblikke faar, men næppe nok opnaar at faa lidt Bedersfaagelse og Hvile. Ernest har selv saa travlt, at han lykkeligvis slet ikke synes at lægge Mærke til min Træthed.

— Den 16. Januar 1838. — Den første Martsdag for vort Bryllup har som enhver anden Dag haft sit Væs og sine Stogger. Jeg tænkte, at jeg vilde gøre den saa festlig som mulig for alle, og anvende ikke saa lidt Tid paa at ordne smaa Gaver fra Ernest og mig til hver af os alle. Jeg gjorde mig færlig Umage for at have en pæn Middag, har til Fader. Ja, jeg beitemte mig til, det koste, hvad det vilde, at falde ham med dette hellige Ravn. Men han lukkede sig inde i sit Værelse straks efter Frokost og nægtede at komme ned til Middag. Dette lagde en Skygge over os alle.

Martha var ganske ude af sig selv, fordi et nærdilfuldt Gad var gaaet i Stykker, og funde næsten ikke genvinde sin Sindsro. Og hvad der var det værste af det Hele, Ernest, som aldeles ikke er Sjælesnæmme, sagde ikke et Ord om Bryllupsdagen, og gav mig slet ingen Ting. Hele Dagen har jeg haabet, at han vilde give mig en eller anden ubetydelig Foræring, lige meget, hvor lille, men nu er det for sent. Han er gaaet ud, og bliver sandsynligvis hele Aftenen ude, og saaledes ender Dagen som en fuldtændig Skuffelse.

Naar jeg ser tilbage paa dette mit første Hæftelsesaar, er jeg alt andet end tilfreds med mig selv. Jeg har ofte været egenfærlig og urimelig mod Ernest og saa vanføellig over for Martha, som om jeg fandt en Hornsøjsle i, at der stadig skulde være Ufred imellem os.

Jeg kan ikke fortaa, at et Guds Barn kan gaa saa langsomt fremad som jeg, og at alt det gamle Hænger saa højt ved en. Jeg maatte da mærke det, derfor jeg virkelig var gaaet frem.

Jeg har læst en Del af min gamle Dagbog igennem og saaledes fundet det, jeg udtalte for Fru Cabot som mit Væs Dnsler. Hvor jeg var taabelig at kunne fætte saa megen Pris paa alt dette.

Derfor Gud nu talte til mig og lovede at opfyldte et Dnsse og sin det ene, da vilde jeg sige:

„Giv mig et ølste dig, min Frelser og Herre.“

Hvis jeg maatte faa en Ting til, vilde jeg bede om at blive en rigtig kærlig og selvforglemmende Suster. Og dybt nede i mit Sjæle gemmer sig endnu et Dnsse, som jeg kæremer mig over. Det er paa en eller anden Maade, saadan, at det kunde være rigtig, naturligt, at blive fri for Martha og hendes Fader. Jeg tror ikke, at jeg kan blive bedre, saa længe de er her og stadig bringer mig i Grijselse.

— Den 1. Februar. — 3 Dag fortalte Ernest mig om en af sine Patienter, en Fru Campbell, som er meget lidende, men hvem han alligevel skifter om et af de frejdige og lykkeligste Menneker, han nogeninde har kendt. Han taler sjælden om sine Patienter, taler i det Hele taget sjælden om noget som helst. Men hans Fortælling om Fru Campbell gav mig en saadan Interesse for hende, at jeg blev ved at spørge ham ud, indtil han foreslog mig at gaa med hende til hende, hvilket Forslag jeg greb med Begærighed.

— Den 14. Februar. — Jeg er saa aldeles indtagen i Fru Campbell, at jeg ikke kan lade være med atter og atter at se til hende. Hun forekommer mig at høre til den Slags Menneker, hvis Sorgen og Lidelser er forjundne, og som bebragter deres Medmenneker med en næsten guddommelig Medlidensbed og Kærlighed. For at kunne se Livet fra hendes Synspunkt, eje en saa indlyselig personlig Kærlighed til Kristus, som hun, vilde jeg gerne undersøge mig enhver som helst Sorg og Prøvelse. Da jeg sagde det til hende, smilede hun lidt vemodig og sagde:

„Selv om De maaske misunder mig, er min Tro dog endnu sile saa stærk, at jeg ikke bærer ved Tanken om, at De, ung og begejstret som De er, skulde komme til at gennemgaa alt, hvad jeg har gennemgaaet, for at lære nogle faa, simple Grundregler, som Gud saa gerne vilde have lært mig for og uden saa ofte at være nødt til at bruge Milet, hvis jeg havde været modtagelig derfor.“

„Men De er saa lykkelig nu,“ sagde jeg.

„Ja, det er jeg,“ svarede hun, „og denne Lykke er vel værd det, den har kostet. Men fortæl mig nu lidt om Dem selv; jeg vilde saa gerne ræffe Dem en hjælpende Haand, hvis jeg kan.“

„De ved, kære Fru Campbell,“ begyndte jeg, „at der gives Prøvelser, som ikke kan være os til Gavn. De drager kun alt det stygge og uvelførbidige frem i os.“

„Jeg kender ikke noget til den Slags Prøvelser,“ svarede hun.

„Tænk Dem, at De skulde leve sammen med Menneker, som De aldeles ikke passede sammen med, som misforstod Dem, og som altid var som Antidsfene paa Deres Vej?“

„Derfor jeg skulde leve sammen med dem, og de gjorde mig lykkelig, vilde jeg bede Gud om at fri mig derfor, hvis det var hans Vilje, og hvis det ikke var hans Vilje, vilde jeg søge at udvinde Grunden. Enten maatte det være, fordi de kunde være til Gavn for mig, eller ogsaa, fordi jeg kunde være til Gavn for dem.“

„Men sæt nu, at ingen af Delene var Tilfaeldet!“

„De glemmer vist, at man ogsaa uden selv at mærke det kan opnaa noget godt ved at leve sammen med Menneker, som er vanføellige at omgaaes. De er til Gavn for os alene ved den Selvbedersfæls og Selvforagtelse, deres blotte Nærverelse udtræver. Og naar vort Sjæle maaske ved dem bliver mindre hjemligt og huggeligt, vil vort himmelske Sjæle blive saa meget mere tiltrækkende.“

„Men, hvis man nu ikke kan beherske sig selv, men altid slammer op og farer i Harnis,“ indvendte jeg.

„Jeg tror næsten, at det Guds Barn, som alt i d bærer sig saaledes ad,“ svarede hun alvorlig, „trænger særdeles haardt til netop denne Prøvelse. Vi kommer kun til at kende os selv, og hvad vi virkelig er, naar Omstændighederne nøder os dertil.“

„Det er meget smerteligt og ydmygende at lære sin egen Svagbed at kende.“

„Det er sandt. Men Ydmyggeser hører til Guds bedste Røgenmidler imod vor Stolthed og Selvtillfredshed.“

„Tror De da virkelig, at Gud med Billie udvælger for sine Værn saadanne Væsførelser, som falder alle deres værste Videnskaber til Live, fordi han har til Sæmigt at bringe noget godt ud af dette tilsyneladende Onde? Jeg har altid tænkt mig, at det bedste

for mig for Sjæblikket vilde være at have et Hjem affurat, som jeg kunde ønske mig det, et Hjem, hvor alle var kærlige, overbærende og fagtmødige, et lille Paradis paa Jorden.“

„Og tror De ikke, kære, at derfor De ikke har et faadant Hjem, kan det til Dels være Deres egen Skyld?“

„Jo, naturligvis er det min egen Skyld. Men fordi jeg selv har et heitigt Sind, vilde jeg helst leve sammen med fagtmødige Menneker.“

„Det er faare velvilligt af Dem,“ sagde hun fællmst.

Jeg røde, men vedblev:

„Ja, jeg ved nok, at jeg er egenfærlig. Derfor vil jeg saa gerne leve sammen med Menneker, som ikke er det. Menneker, jeg kan se op til, og som bestandig kan anspore mig til at stræbe højere op.“

„Men De har jo sagt, at De med Glæde vil udholde hvilken som helst Prøvelse for at komme i Besiddelse af den personlige Kærlighed til Kristus, som skulde være Kærligheden for hele Deres Liv. Er det da ikke Guds Visdom og Kærlighed, som sender Dem netop de Prøvelser, hvorved De kan faa denne Kærlighed tilfredsstillt.“

„Jeg tænkte længe over dette, før jeg tilfaldt funde faare.“

„Tak for dette Vink.“

„Endnu eet funde jeg have Vist til at sige,“ vedblev Fru Campbell efter en ny Pause: „Vi bebragter ofte vore Medmenneker alt for meget ud fra vort eget Synspunkt. Selv om de har mange Fejl og i meget kan have Uret over for os, saa har de dog ikke Uret i alt. Naar deres onde Vidensfæber bidrager til at opvæge vore, er de maaske lige saa bedrøvede og fæmfulde derover, som vi er irriterede. Og jeg tror, at mange af de bedste, ydmygsse og virksomste Guds Værn, hvis Værn har Vægt hos Herren og hidrører Strømme af Bølgelse, ofte har en eller anden Fejl, som er deres bedste Dagtemoster. Selve Stammen over dem selv driver dem til Gud; de føler sig fælle hos ham, og medens de ligger i Støvet for hans Fødder, er de fære for ham og har Jæblydelse hos ham.“

„Hjertens Tak for det Ord, det er meget trøstende.“

Jeg rejste mig for at gaa, gerne vilde jeg være bleven længere, men jeg havde allerede lagt for stærkt Beslag paa hendes faare Kræfter. Paa Hjemvejen havde jeg en lignende Fornemmelise, som naar man har fanget en hel Skurv fuld af Biff. Jeg holder saa meget af at faa fat i en ny Tanke. Og da jeg gik ned til Thebordet efter at have taget mit Dørtøj af, fælte jeg mig som en Martyr, der allerede saa godt som havde vundet Kronen.

Men Smørret var skræffelig. Martha, som paa staar, at hun er den eneste, der har Forstand paa slikt, har forstrevet det fra Landet; jeg kunde ikke selv spise det og fæmmede mig over at have det paa mit Bord. Med den bedste Misforståelse fæde jeg min Tælleren fra mig, idet jeg udbrød:

„Jeg haaber da ikke, at du har ret meget af det affællige Tøjeri?“

Martha sagde, at det var første Klases Smør og søgte Hjelpt hos Fader og Ernest, som begge til min Harme var enige med hende. Jeg kastede mig ind i en heftig Ordstrid, medens Ernest lyttede i denne uhyggelige Tavshed, som siger mig, at han er misforstået med mig. Han maatte meget hellere sige til mig: „Kæth, du opvæjer dig som et Barn, jeg vilde ønske, at du vilde tie stille.“

Tilfældt sagde han: „3 har begge to Ret. Madaam Johaniens Smør er godt, men denne Gang er det mislykkedes for hende. Jeg er vis paa, at det ikke vil se oitere, og dette kan vi jo bruge til Kommenbrød og saa faa noget nyt.“

En hel Hærding til Kommenbrød!

Martha indogefik ham paa dette Punkt, og jeg traf mig tilbage til mit eget Værelse for med dnb Skuffelse at gruble over min egen Taabelighed, der fik mig til at gøre saa meget ud af saa lidt. Jeg kan næsten ikke tro, at jeg har godt af at leve sammen med Menneker, som holder af hærst Smør, og som i alt andet er imod mig!

XIII.

— Den 1. Marts. — Tante har indbudt os alle til Middag. Det er Lucys Fødselsdag, og hun bliver fenten Mar i Dag. Lige siden Lucy opværet sig saa hæltemodig overfor lille Emma og, som Ernest siger, virkelig frelste hendes Liv, er det, som om Tante ikke kan gøre nok for hende. Fagebarnet har mærkeligt nok, fættet den mest ubegrænsede Kærlighed til mig, og da vi som derhen, tog hun imod mig med virkelig Hjertelighed.

Moder har, fordi det er min Fødselsdag, givet mig Lov til at være Døverbringer af et glædeligt Udflab,“ sagde hun; „en, som du holder meget af, er lige kommen og længes efter at tage dig i Gavn.“

„Tage mig i Gavn!“ udbrød jeg, „du taabelige Barn!“

3 næste Sjæblik saa jeg i Moders Arme.

Tante havde sagt til Lucy, at hun selv maatte vægse sit Fødselsdagsfæst; og efter en alvorlig Døverjæls var hun kommen til den Slutning, at det, der mest af alt vilde glæde hende, var at se min kære Moder igen.

Hvorfor jeg ikke rejste hjem sidste Sommer? Ja, det har jeg aldrig fortalt og vil heller aldrig fortælle dig, min kære, gamle Dagbog. Men derfor du mener, at jeg ikke har Raad dertil, saa kan du jo have Lov at tænke det.

Det var saa yndigt at se Moder og at læse i hendes kære, milde Ansigt, at hun var tilfreds med sin stakkels, egenfærdige Katy og holder af hende med al sin gamle, trofaste Kærlighed.

Jeg lænates blot efter, at Ernest skulde komme,

saa at hun kan faa at se, hvor lykkelige vi er, og at han holder af mig trods alle mine Fejl.

Men jeg fæmmer mig over, at jeg har set ned paa Lucy. Selv om hun ikke er fyr og Flamme, som jeg, behøvede jeg ikke derfor at have tænkt, at hun intet Hjerte har.

— Den 30. April. — Nu er Moder lige rejst. Hendes Besøg har bragt mig uendelig meget godt. Hun fandt straks noget at holde af hos Fader og saa meget godt hos Martha.

Hun siger, at Faders Lidelse er ikke indbildte, men virkelig, han ved kun ikke, hvor hans Sygdom egentlig ligger. Og hun lagde mig paa Sinde ikke at paaføre mig selv frentidig Smerte ved nu, at bedømme ham urigtig, men at behandle ham som en Datter, uden i mindste Maade at forlange Paafønmelise. Og hun siger, at jeg gør mig ingen Forestilling om, hvor mange Vespærelser Martha har indført i vor Husholdning. „Svad mig angaar,“ sagde hun, „saa er det mig en stor Beroligselse at tænke paa, at du med dit faage Hælbred har et faadant Taarn af Kraft at støtte dig til.“

„Men jeg er ikke faag, Moder!“

„Du ser da bleg og mager ud!“

„Kæa, ja,“ sagde jeg, og saa gav hun mig en hel Del gode Forskrifter om ikke at løbe op ad Trappestiger og ikke faa oppe paa Stole og ikke in for meget, og saa videre.

— Den 15. Juni. — Barmen, eller jeg ved ikke hvad, gør mig træt og sløv. Jeg begynder at fortaa, at Martha ikke er en blot Blage i et Hus.

Jeg har lige været hos Fru Campbell. Som Taar paa mine Klager tog hun en Bog og læste for mig noget, som, saa vidt jeg husker, kaldtes: „De fire Trin, som fører til Fæd.“

„Sag at opvilde andres Dnsler, hellere end dine egne.“

„Stræb altid at faa mindre i Stedet for mere.“

„Sag altid de nederste Bladser, saa at du fætter dig selv lavere end alle andre.“

„Tilf og ved altid, at Guds Billie maa blive opfyldt i dig og ved dig.“

„Derfor man kun kan finde Fæd ved at vandre ad saa trang en Vej,“ sagde jeg fortvivlet, „saa tror jeg, at jeg alle mine Dage vil vedblive at være uden Fæd og uhykkelig.“

„Er De da uhykkelig nu?“ spurgte hun.

„Ja, jeg er. Jeg mener ikke, at jeg mangler Lykke, men at jeg er nedbøjet i Sindet, træt af at vandre rundt og rundt i den samme Cirkel, at ligge under for de samme Synder, at komme med de samme Befendelser og aldrig naa videre frem.“

„Kære Fru Elliott,“ sagde hun efter nogen Tids Tavshed, „har De virkelig og fuldtændig Kærlighed over, hvad Kristus er for en Mennekesfæls?“

„Jeg ved det ikke. Jeg fortaar naturligvis, at min Frelse beror paa ham alene, og er hans Naadegave.“

„Men fortaar De ogsaa ligejaa klart, at Deres Selliggørelise lige saa fuldt som Deres Frelse maa være hans Naadegave?“

„Nej,“ svarede jeg efter lidt Døverjæls. „Jeg har haft en Sjølsle af, at nu har han gjort sit, nu maa jeg gøre mit.“

„Men kære,“ sagde hun med dyb Smil og Jærlighed, „da er det første, De har at gøre, at lære Kristus at kende.“

„Men hvordan?“

„Paa Deres Kæa, mit Barn, paa Deres Kæa!“

Hun var træt, og jeg maatte gaa; men jeg har fændelig været paa Kæa.

— Den 1. Juli. — Jeg tror, at jeg begynder, uklart, ganske vist, men dog i Sandhed at fortaa, at hele dette skræffelige Arbejde, som jeg har prøvet at gøre selv, det er altsammen Kristi Værk, det maa gøres, og det vil blive gjort af ham.

Jeg finder Glæde i den Tanke. Jeg indres blot over, at jeg, efter hvad Dr. Cabot srev til mig, ikke for længe siden har faaet fat i den. Men derfor Kristus skal gøre alt, hvad skal jeg faa? Har jeg ikke atter og atter faaet at vide, at Kristenlivet er et Kæmvens Liv, at jeg skal holde ud som en god Jesu Kristi Stridsmand?

— Den 5. August. — Dr. Cabot kom netop, da jeg mest trængte til ham. Jeg længes efter disse alvorlige Samtaler, som altid styrker mig saa godt. Min kære Ernest er saa trofast og kærlig imod mig, kunde jeg blot være ham til mere Opmuntring. Naar han kommer hjem fra sine fuge, trænger han til en glad og frejdig Suster. Fader taler nu ikke naar saa meget om sine egne Lidelser som før. Hun Martha er feld og tør som altid. Hvor jeg længes efter et eneste, lille Smil, som kunde ferdisse mig om, at hun har tilgivet mig, at jeg er bleven Ernestis Suster og er saa vidt forskellig fra, hvad hun kunde have ønsket ham.

Den 4. Oktober 1838.

Dr. Elliott til Fru Mortimer:

„Min kære Katy's Moder!“

Du vil glæde dig med os, naar du hører, at vi lykkelige Forældre nu ejer en prægtig, lille Dreng. Min drebare Suster sender dig „et Ocean af Kærlighed“ og „lover,“ at hun vil skrive fæls i Morgen, hvilket jeg, som du vel kan tænke dig, ikke er tilbøjelig til at give hende Lov til. Hun har det særdeles godt, og vi har kun Grund til at være taknemmelige.

Din hengivne Søn

J. E. Elliott.

(Fortsættes.)